GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 100. *Dumineca 5 (17) Maiu* **1885.**

Brașovŭ, 4 (16) Maiu 1885.

Câmpulŭ Libertății dela Blașiu a fostŭ în preséra ḍilei de 3 (15) Maiu martorulŭ unei scene de violință brutală, a unui atentatŭ nerușinatŭ asupra libertății cetățenescĭ.

Se vede că d-lŭ Tisza și-a pusŭ în gândŭ a mobilisă tótă gendarmeria ungurésca în potriva Românilorŭ. Nicĭ măcarŭ o serbare nevinovată, patriotică și lealã, ca aceea din preséra ḍilei memorabile de 3 (15) Maiu 1848 sĕ nu le mai fie ertatŭ a întocmi. Purtarea gendarmilorŭ în Lupșa, cu ocasiunea parastaselorŭ pentru Horia, și aplausele cu cari maioritatea servilă și minoritatea fanatică a dietei magliare a salutatŭ declarațiunea d-lui Tisza, când a luatŭ în apĕrare acéstă fatală purtare, au încuragiatŭ pe cei dela guvernŭ de a procede mereu înainte pe drumulŭ apucatŭ cu cutezanță totŭ mai mare.

Dreptŭ, lege, libertate, tóte aceste disparŭ dinaintsa nenorocitei tendințe d'a suprimă totŭ ce nu este unguurescŭ séu celŭ puținŭ ce nu-i pe placulŭ celorŭ dela putere în acéstă țéră. Așa pretinde „idea de statŭ maghiarŭ," ca gendarmii sĕ nu ne mai lase sĕ ne serbămŭ în pace nicĭ ḍiua cea mai mare din istoria poporului românŭ transilvanŭ.

La 3 (15) Maiu 1848 Românii n'au comisŭ nicĭ unŭ actŭ, a căruia serbătorire ar puté fi aḍi oprită în puterea legilorŭ esistente unguresci. Totŭ ce s'a făcutŭ în memorabila adunare dela 1848 a fostŭ proclamarea voinței națiunei române, ca și ea să fie liberă și egalŭ îndreptățită, a fostŭ formularea programei naționale române.

In puterea libertății individuale, ce este aḍi recunoscută prin lege, fiecare cetățénŭ are dreptulŭ d'ași formulă între marginele legale credeulŭ și programulŭ sĕu politicŭ. Dacă dér autoritățile administrative punŭ în mișcare pe gendarmi contra acelorŭ pacinicĭ cetățenĭ, carĭ serbézà ḍiua nașcerei unei programe naționale, ce și astăḍi este în principiu credeulŭ lorŭ politicŭ, atuncĭ comitŭ o faptă ilegală și despotică, unŭ actŭ de violință în potriva libertății individuale cetățenescĭ.

Locuitorii românĭ ai Blașiului suntŭ datorĭ față cu libertatea lorŭ și a Românilorŭ în genere, ca se céră satisfacțiune dela guvernŭ pentru acésta ofensă, care trebue sĕ mâhnéscă adâncŭ pe orĭ-ce Românŭ bine sĕmțitorŭ.

Blașiulŭ este reședința unui Metropolitŭ și Archiepiscopŭ românŭ. Numai două sute de pașĭ departe de Câmpulŭ libertății se înalță palatulŭ acestui prelatŭ! N'a auḍitŭ elŭ răcnetele și amenințările poterei unguresci de alaltăséră? Și dacă le-a auḍitŭ datorŭ este sĕ sară cu tótă autoritatea sa în apĕrarea libertății amenințată a orășenilorŭ, datorŭ este, ḍicemŭ, ca Românŭ, ca preotŭ și ca cetățénŭ, căcĭ ceea ce li se întémplă aḍi orășenilorŭ, i se póte întémplă mâne și lui și gendarmii potŭ sĕ năvăléscă, cu acelașŭ dreptŭ ca la Lupșa și pe câmpulu libertății, într'o bună diminéță și în palatulŭ metropolitanŭ.

Dar sĕ lăsămŭ sĕ vorbéscă înșișĭ cei ofensațĭ:

Blașiu, 3 (15) Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ!

Sunteți rugatŭ cu totŭ respectulŭ a dá locŭ în colóaele prețuitului ḍiarŭ ce ridigeațĭ următórei întâmplărĭ triste, dar împlinite, din preséra memorabilei ḍile de 3 (15) Maiu a. c.

Ca și de altă dată pacinicii locuitorĭ ai Blașiului, întrunițĭ în Orchestru plecândŭ spre câmpulŭ Libertății, unde înainte de asta cu 37 de anĭ patru-ḍecĭ de mii de martirĭ Românĭ au scuturatŭ lanțurile sclăviei amare, au venitŭ sĕ serbeze ḍiua scrisă cu litere de aurŭ în cartea trecutului.

Ajunșĭ la loculŭ menitŭ, dupăce abia s'a intonatŭ imnulŭ nalionalŭ „Deșteptă-te Române" și s'au slobozitŭ în aerŭ 3 rachete (focŭ artificialŭ), fură oprițĭ de gendarmii trămișĭ din partea stăpânitorilorŭ ḍilei cu cuvintele: „In numele autorității (A törvény hatoság nevében) vĕ provocămŭ sĕ părăsițĭ acestŭ locŭ; căcĭ la din contră vomŭ întrebuința armele! ba și mai multŭ, vomŭ descărca armele asupra vóstră."

Spre informațiune Vĕ mai aducemŭ la cunoscință, că acei gendarmĭ crucișéză — nóptea — stradele opidului nostru începêndŭ din nóptea de 3 (15) Maiu, ca și cum aicĭ s'ar aflá o cétă de conspiratorĭ periculoșĭ.

Câtă durere a trebuitŭ sĕ îndure totŭ sufletulŭ adevĕratŭ românŭ, vĕ putețĭ închipuí. Până când, o Dómne....!

Blașiu, 3 (15) Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ!

Ca nisce adevĕrațĭ Românĭ ce ne-amŭ născutŭ pe vatra „Câmpului Libertății," ne-amŭ întrunitŭ aséră spre a sĕvârși o festivitate modestă, dar morală și plină de pietate. Așa numitulŭ „Orchestru Opidanŭ" înființatŭ de unŭ anŭ și jumĕtate, adecă musica orășenéscă de aicĭ a ețitŭ în séra de 13 Maiu la 8½ óre la pétra libertății, ca sĕ esecute 3 piese: „Deșteaptă-te române," o Horă și unŭ Marșŭ de plecare și între pausele acestorŭ piese sĕ slobozimŭ din când în când câte o rachetă, spre a atrage atențiunea publicului asupra memorabilei ḍile aniversare. Ne-amŭ hotărîtŭ în fine, ca după acésta, fără a țíné vr'unŭ discursŭ, sĕ ne reîntórcemŭ acasă în liniște precum ne-amŭ dusŭ.

Insĕ ce sĕ veḍi? Eramŭ încă la începutulŭ lucrului, abia esecutase orchestra nóstră imnulŭ naționalŭ „Deșteptă-te romane," când deodată auḍii din drépta nóstră o voce ungurésca ḍicêndŭ: „A törvény nevében fel kerem önöket hogy azonnal e helyröl tavazanak, mert nékem vagyon 48 töltésem és kinek drága az élete a harmadik felszolitásomkor nem indul el, azonnal közettük lövünk, mi féle dolog ez önöktöl, mindjár meg mondom hogy mi."*)

Erаŭ adecă 2 gendarmĭ cu puscile gata cam 50 pașĭ departe de noi, și chiar în momentulŭ acela veniau încă 2 gendarmĭ în fuga mare în ajutorulŭ lorŭ.

In numele dreptății și alŭ echității, amŭ provocatŭ eu subscrisulŭ patrula de gendarmĭ, ca sĕ ne dea pace sĕ esecutămŭ încă cele 2 piese, că apoi vomŭ merge. Insĕ vĕḍêndŭ că patrula deja s'a înmulțitŭ și nevoindŭ gendarmii sĕ ne dea pardonŭ pe pămêntulŭ nostru ce-lŭ plătimŭ amarŭ cu dare, mi-amŭ chematŭ colegii și amŭ mersŭ cu inima frântă de durere și cu lacrimĭ în ochĭ în ordine cătră casă. Patrulele de gendarmĭ au cutrieratŭ tótă nóptea pe câmpurile și stradele orașului până diminéța, ba înainte cu 3 ḍile a fostŭ orașulŭ plinŭ de gendarmĭ.

Ca unulŭ ce am statŭ cu pieptulŭ apróре de baioneta gendarmului, mĕ grăbescŭ a face cunoscutŭ acestŭ actŭ de forță brutală onoratei Redacțiunĭ, ca sĕ-lŭ publice în tótă lumea pre unde se mai află unŭ sufletŭ de Românŭ, dar nu numai atâtŭ, ci orĭ și ce națiune va ceti acestŭ ḍiarŭ sĕ vaḍă și sĕ judece cu ce ne plătescŭ dușmanĭi neînpăcațĭ purtarea nóstră pacînică și lealã.

Voda.

*) Pe românesce: In numele legei vĕ provocŭ sĕ vĕ depărtațĭ de aicĭ, căcĭ amŭ 48 patróne și cărora le e dragă viață sĕ se depărteze până la a treia provocare a mea căcĭ de nu, vomŭ pușca asupră-le, ce facețĭ D-vóstră aicĭ, vĕ voiu spune eu îndată.«

—o—

3/15 Maiu în Viena.

Ḍiua de 3/15 Maiu s'a serbatŭ și în acestŭ anŭ de către junimea română din Viena cu însuflețire. Dovadă despre acéstă este următórea telegramă ce ne-a adresat'o junimea, căreia îi trimitemŭ sincera nóstră mulțămire cu o frățéscă strîngere de mână.

Viena, 3/15 Maiu 1885.

Junimea română din Viena, cu ocasiunea serbărei memorabilei ḍile de **3/15 Maiu** salută pe bĕtrâna „Gazeta" și pe purtătorii stégului ei, dorindu-le succesŭ întru apĕrarea sfintei nóstre cause.

—o—

SCIRILE ḌILEI.

Inteleginţa română din Clușiu va întocmi la 21 Maiu st. n. unŭ maialŭ în sala din grădina »Stadler« »în favorulŭ casinei române de lectură.« Comitetulŭ s'a constituitŭ în următoriulŭ modŭ: Președinte Iuliu Coroianŭ advocatŭ, vicepreș. Constantinŭ Popŭ filosofŭ, secretarŭ Iosifŭ Popescu juristŭ, cassariu Vasile Podóbă capelanŭ, controlorŭ D-r. Aureliu Isacŭ advocatŭ, membriĭ în comitetŭ Augustinŭ Chețianŭ juristŭ, Georgiu Moga medicinistŭ, Iosifŭ Farcașiu medicinistŭ, Leone Scridonŭ juristŭ. Prețulŭ intrăriĭ 1 fl. de persónă. Suprasolvirile se vorŭ chita cu mulțămită pe cale ḍiaristică.

—0—

Inmormêntarea lui Visarionŭ Romanŭ s'a făcutŭ Mercurĭ după ameḍĭ, fiindŭ petrecutŭ până la mormêntŭ de intréga inteligență română din Sibiu și din prejurŭ, și de o mulțime de honorațiorĭ streinĭ. Inaltŭ Présfinția Sa mitropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ a servitŭ prohodulŭ fiindŭ asistatŭ de 7 preoțĭ. D. G. Barițŭ a rostitŭ cuvêntulŭ funebru.

—0—

»Kolozs. Közl.« comunică, că ministrulŭ de interne Tisza a întărîtŭ în principiu statutele reuniunei de maghiarisare din Clușiu, cerêndŭ numai ca textulŭ paragrafilorŭ privitorĭ la scopŭ sĕ fie câtŭ se póte de scurtŭ.

—0—

Comisiunea justițiară a camerei deputațilorŭ din Pesta s'a ocupatŭ cu proiectulŭ de lege asupra organisăriĭ tablelorŭ regescĭ din Pesta și Tĕrgu-Mureșului. Cu acéstă ocasiune proiectulŭ guvernului s'a modificatŭ într'atâta, că judecătoriĭ dela tablă se vorŭ împărți nu în trei, ci în două clase de lefurĭ: 3000 fl. și 2500 fl. cu câte 500 fl. banĭ de cuartirŭ; în clasa ântêiu aparținŭ sub influința împrejurărilorŭ de față 96, în cea de a doua însă 46 de judecătorĭ. Pentru Têrgu-Mureșului s'au aprobatŭ cele două clase de lefurĭ proiectate de guvernŭ, cu 20 de judecătorĭ în cea dintêiu și cu 7 în a doua clasă.

—0—

La 6 Maiu n. în ședința comitetului reuniunii archeologice din Deva, profesorulŭ Mayland a făcutŭ o critică asupra părții opului d-lui Xenopolŭ, profesorŭ la universitatea din Iașĭ, care tractéză despre continuitatea Românilorŭ în Ardélŭ.

—0—

Representanța comunei Făgărășŭ a luatŭ la 4 Maiu hotărîrea d'a deschide la Septemvre viitorŭ o scólă de comerțŭ în Făgărașŭ.

—0—

»National-Zeitung« din Berlin, scriindŭ în N-r. 38 dela 10 Maiu despre esposițiunea din Pesta, ḍice între altele: „Deschiderea pompósă a esposițiunei li s'a suitŭ Maghiarilorŭ pré tare la capŭ. Pe têrêmulŭ silviculturei și agriculturei arată Ungaria o însemnată desvoltare; industria însă, cu tóte frămêntările lui Tisza, e încă la începutŭ și productele industriale espuse pórtă mai tóte numele industriașilorŭ germanĭ, adecă a Germanilorŭ carĭ trăescŭ în Ungaria. Cu tóte acestea, o parte din presă isbuc-

nesce deja în consideraţiunî entusiaste asupra autonomiei Ungariei şi pe acestŭ têrêmŭ, cu observarea, că deplina autonomiă politică este acum numai o cestiune de timp. Astfelŭ de escentricitâţî trebue sĕ le concedî temperamentului maghiarŭ.«

—0—

In şedinţa de erî Vinerî a Academiei române, d. Gr. G. Tocilescu a vorbitŭ despre o diplomă militară inedită a împĕratului Traianŭ, care s'a descoperitŭ la Oltina în Dobrogea.

—0—

Diarele parisiane vorbindŭ despre mórtea princesei Sturza, soţia fostului principe alŭ Moldovei Mihaiu Sturza, ne spunŭ că ea plecase din Parisŭ la Baden, pentru a fi faţă la parastasulŭ de unŭ anŭ alŭ soţului sĕu; era în deplină sănĕtate. Mórtea a fostŭ fórte grabnică. Principesa Gorciakof fiica sa, şi d-na Brâncovénu nepótă d-nei Sturza, n'au ajunsŭ la Baden de câtŭ după mórtea mamei şi mătuşei lorŭ. Se scie, că d-na Sturza era a doua soţiă a fostului Domnŭ alŭ Moldovei; era născută Vogoridi, »vechiă familiă, dicŭ diarele parisiane, care descinde din Vogoris, primulŭ rege creştinatŭ în secululŭ IX. alŭ Bulgarilorŭ.«

—0—

După raportulŭ fisicului comitatului Făgăraşŭ, suntŭ în acestŭ comitatŭ 6900 cai, 71,000 vite cornute, 94,000 oi şi capre, 22,000 porcî.

Maghiarisarea şi Românii din Solnocŭ-Dobêca.

De lângă Castelnlŭ lui P. Rareşŭ, Maiu 1885.

Ungurulŭ îşî sprijinesce diaristica cu mai mare căldură ca Românulŭ. La ei esistă afară de foile cele marî dilnice o mulţime de alte foi scrise anume pentru provincialiştî. Va dice cineva că astfelŭ de foi nu merită, a fi luate în consideraţiune.[*] Eu încă dicŭ cumcă valórea lorŭ întrinseca nu plătesce o zală, dar fanatismulŭ ce-lŭ producŭ în cetitorii lorŭ, — noi cei ce trăimŭ cu ei împreună nu-lŭ putemŭ desconsidera écă aşa cu o trăsătură de pénă, căcî di şi nópte şi în tótă ora avemŭ a ne lupta contra lui. Efluxulŭ acestui fanatismŭ suntŭ casurile ce nu mai au locŭ nicăirî în lumea cultă decâtŭ aci la noi. Destinaţiunea foiţelorŭ celorŭ micî maghiare — ca şi a foilorŭ celorŭ marî — este de a nutri ura de rassă în preoţii, medicii, dascălii, notarii şi nemeşii, scurtŭ în cărturarii ungurî dela sate contra nemaghiarilorŭ şi deschilinitŭ contra Românilorŭ şi ai împinge la fapte impertinente faţă cu aceia, pe carî conformŭ culturei europene şi legilorŭ de bună-cuviinţă suntŭ datorî sĕ-i respecteze. Şi foi de pănura asta îmî iau voiă din când în când a le trece în revistă. Una din ele într'unŭ numĕrŭ mai nou în primulŭ sĕu articolŭ se ocupa de Românî şi de naţionalităţî. Intre altele scrie: „In Transilvania şi astădî 2/3 din locuitorî suntŭ Românî (olahî.) Nu scimŭ de ce putere morală orî fisică dispunŭ aceştia, că ei **n u m a i c u m i j l ó c e p a c i n i c e** — csupa békés eszközzel — stau în luptă cu némulŭ unguresců, care în acésta luptă continuă pentru esistenţă neputêndu-se susţiné se retragŭ şi emigréză. Misiunea reuniunilorŭ nóstre trebue sĕ fie nu numai cultura spirituală — şi nicî nu este numai acésta esclusivŭ, dice fóia — ci ele trebue sĕ caute şi după acele cause, carî facŭ că elementulŭ maghiarŭ nu numai că nu învinge în pământulŭ sĕu, ci încă scade. Poporulŭ nostru îşî neglige copii, pe unulŭ ilŭ schilăvesce unŭ calŭ, pe altulŭ încă în légănŭ ilŭ mâncă.... alŭ treilea cade dintr'unŭ lemnŭ şi aşa pentru ţéră nu rĕmânŭ decâtŭ nemernicii spre greutatea ómenilorŭ şi-a satului.« Citândŭ între altele sentinţa lui Széchenyi, că şi pe cel-ce a ucisŭ pe tatălŭ sĕu încă sĕ-lŭ lase în viéţă pentru de a fi Ungurŭ, se adreséză cătră cărturarii unguresci aşa: „Preoţî, învĕţătorî, medicî şi notarî, carî staţî cu poporulŭ în nemijlocită atingere, luaţî voi a mâna causa rĕspândirii némului nostru şi stergeţî odată pedecile seculare din drumulŭ ei. In fine clasa de mijlocŭ încă sĕ se intereseze de mersulŭ lucrurilorŭ. In mâna ei suntŭ puterile spirituale necesare spre acésta. Facă-şî fiecare datorinţa şi încă nu vorŭ dispăré urmele a douĕ generaţiunî, când din Carpaţî şi până în Adriatica nu va mai suna decâtŭ numai limba unguréscă.«

Cu aceste utopii suntŭ îndopaţî compatrioţii noştri cu carî noi trebue sĕ stămŭ faţă şi din întêmplare ele prindŭ — precum ne arată esperienţa — rădăcinî în inima celora, la carî suntŭ adresate. Idea naţională şi de maghiarisare este punctulŭ de plecare alŭ Ungurului în tóte acţiunile sale fie elŭ popă păpistăşescŭ orî calvinŭ, medicŭ, notariu orî dascalŭ. In tocmai precum lumina dilei sĕ resfrânge prin o prismă în mai multe colorî şi apoi colorile trecândŭ prin o nouĕ prismă se prefacŭ érăşî în lumină astfelŭ este activitatea lorŭ pe diversele terene ale vieţii în raportŭ cu idea naţională-maghiarisatóre. Numai pe acele cărărî apucă, carî li se parŭ că ducŭ la întruparea şi punerea în viaţă a acestorŭ idei. Aceste idei dominéză tótă mişcarea lorŭ politică. Aceste idei au cuprinsŭ întréga lorŭ fiinţă morală. Aceste idei storcŭ dela ei sacrificie şi stăruinţă neobosită.

Acésta este atitudinea Ungurului pretutindenea şi prin urmare şi în judeţulŭ nostru Solnocŭ-Dobêca.

Este o stratagemă de-a atacă pe celŭ ce voiescî a-lŭ căptuşî acolo unde este mai slabŭ şi din nenorocire atâtŭ Solnocŭ-Dobêcanii câtŭ şi urmaşii »eroicilorŭ grăniţerî« dau lumei pretextŭ de-a crede, că dêu în astă direcţiune Bánffy-paşa dela Deşiu nu şi-a greşitŭ operaţiunea. Dér voiu lăsă în pace pe fraţii Năsĕudenî — carî pentru iateresele proprii au fostŭ în stare a-se desbină şi de naţiune, căcî ei mai au încă una alta de pierdutŭ, pâna vorŭ înţelege că separatismulŭ nu-i bunŭ.

Sĕ-mĕ întorcŭ ér la Solnocŭ-Dobêcanî. Ei vĕdŭ atitudinea celorŭ puternicî şi ţinta ce-o urmărescŭ şi în locŭ de-a se sili se facă şi ei pentru neamulŭ lorŭ numai aceea ce face Ungurulŭ pentru neamulŭ sĕu remanu recî şi nepăsătorî în faţa curentului nimicitorŭ. Activitatea singuratică a unuia séu a altuia — căcî rari nantes în gurgite vasto — se cufundă fără nicî o urmă în laculŭ de negligenţă alŭ maiorităţii. Sórtea tristă în care au ajunsŭ în cea mai mare parte loru au de-a şi-o mulţămi. Sĕ-ne punemŭ cu toţii la olaltă şi sĕ ne întrebămŭ numai că în anii mai recenţî — afară de conferinţa alegĕtorilorŭ ţinută în Gherla la 2 (14) Aprile 1884 — ce semnŭ de viaţă naţională amŭ datŭ? Nimicŭ. Suntemŭ preste mĕsură de prudenţî.

Pe lângă scóla lui Banffy mai vinŭ şi oraculele din Sibiu şi numai câtŭ nu ne înăduşescŭ cu atâta moderaţiune şi înţelepciune, ce ni-o recomandă în tóte dilele. Cine scie, póte că şi acestŭ curentŭ nepriceputŭ contribue la nutrirea »resignaţiunei mute« proprie Romanilorŭ de pe aci.

Dar sĕ mergŭ mai departe. Sufletulŭ luminatŭ e astădî puterea cea mai mare. Acesta nu se lasă a fi jignitŭ în drepturile ce i le dă legea. Ce facŭ cărturarii noştri, pentru a'şi câştiga lumina? Érăşî aprópe nimicŭ. Suntemŭ datorî ce-î dreptŭ a purtă grijă de interesele nóstre casnice şi familiare, dar comitemŭ o crimă când ne lăsămŭ preocupaţî de aceste grijî într'o mĕsură atâtŭ de mare, încâtŭ sfânta causă comună şi naţională o dămŭ cu totulŭ uitării.

Precum lucrămŭ noi astădî nu vomŭ merge înainte. Unulŭ dintre noi este necăjitŭ, fiind-că Petrucŭ fuge dela scólele din Deşiu, de óre-ce băiatulŭ simţesce saltulŭ ce tatălŭ sĕu l'a făcutŭ — dar nu l'a priceputŭ orî dóră n'a voitŭ sĕ 'lŭ pricépă—atuncî, când din légănŭ româneseŭ l'a datŭ la scóla unguréscă.

Altulŭ di şi nópte numai la aceea cugetă, că cum sĕ se îmbogăţéscă, ba îşî face şi făuria în curte şi dă şi cu ciocanulŭ; altulŭ se învĕluesce în procese de întabulare, de şi averé-i nu scie pe a cui sémă va rĕmâné; altulŭ mai mijesce nu sciu după ce postŭ şi înaintare şi de aceea tace şi nicî nu mişcă.

Sĕ tacŭ de ómenii slabî de îngerŭ, voiŭ aminti numai că suntŭ unii dintre noi cu simţăminte bune românescî, dar se lasă subjugaţî de nisce interese particulare şi cadŭ astfelŭ pradă urei şi discordiei în dauna causei comune.— Fóiă românéscă rarŭ întêlnescî prin satele nóstre şi în unele locurî unde este, câte odată suntŭ asociaţî la dénsa, deşi fie-care şi-ar puté prenumĕră decâtŭ nu douĕ dar celŭ puţinŭ o fóiă. De aceea cine are o fóiă acela pe la noi trece de naţionalistŭ. Dacă cineva cǎlĕtoresce de cătră Năsĕudŭ până sub Ciceulŭ lui Rareşŭ şi la Betleanŭ — lângă calea Ulpia-Traiană, ce se vede şi astădî — i se cântă unŭ »Deşteptăte Române«, care evenimentŭ însemnatŭ ilŭ şi trimite spre publicare, acum acela trece de publicistŭ şi aprigŭ defensorŭ alŭ causei naţionale, decî nicî nu se simte pe unŭ restimpŭ datorŭ sĕ mai facă ceva, căcî dóră şi-a împlinitŭ datorinţa şi a escelatŭ în publicitate.

Aşa suntemŭ de naivî pe aci într'o causă, ce pretinde cea mai rece seriositate şi mai viă energiă. Unŭ tênĕrŭ necăjitŭ, ce numai elŭ scie cum studiéză, sĕ nu'lŭ pună pĕcatele a împrumută câţi-va florinaşî dela unŭ cărturarŭ mai cu stare, că de nu'i plătesce la termenŭ o păţesce. De unde dar sĕ prindă junimea din aceste părţî curagiu pentru lupta ce'o aşteptă şi în cine sĕ'şî pună speranţa de ajutorŭ în timpŭ de grea cumpĕnă?

Cam aceste arŭ fi pe scurtŭ, D-le Redactorŭ, rădăcinele acelei »mute resignaţiunî cu care Românii din judeţulŭ Solnocŭ-Dobêca au întêmpinatŭ şi întêmpină tóte actele de violinţă.« Mi-am ţinutŭ de datorinţă naţională ale scóte de la umbră, ale udă c'o ţîră (puţintică) de slatină şi a le întinde în faţa sórelui, dóră se vorŭ usca.

Péră odată pentru vecî interesele personale şi ura dintre fraţî când e vorba de causa dréptă comună. »Suntemŭ o naţiune tênĕră şi nu este demnŭ de noi, când ne aflămŭ în nenorocire a ne certă ba nicî chiar a ne pierde în speculaţiunî filosofice asupra causelorŭ carî ne-au adusŭ aci, ci trebue sĕ căutămŭ şi sĕ întrebuinţămŭ tóte mijlócele legale pentru a eşi din ea. Nicî omulŭ şi nicî poporaţiunea unui judeţŭ, care simte în sine putere de viaţă, nu este iertatŭ sĕ se descurageze nicî atuncî, când mereu s'ar simţi isbită de vitregia împrejurărilorŭ, ci cu fruntea înaltă trebue sĕ privéscă în faţa viitorului.

Pentru ce ne totŭ plângemŭ numai că ni se face fărădelege şi via facti nu apelămŭ la lege? Orî dóră n'ar fi nedemnŭ de numele de Românŭ a crede şi a mărturisi, că vremile vitrege ne-au tocitŭ aşa de rĕu »încrederea în noi«, încâtŭ nu mai cutezămŭ astădî a pretinde sĕ ni se respecteze nicî aceea ce ni se dă prin lege?

Vigóre este, şi multă încă, dar ne-a lipsitŭ voinţa de a o afirma şi n'amŭ sciutŭ a ţiné înaintea ochilorŭ

FOILETONŬ.

Ce e preotulŭ?

Nicî odată noi Românii n'amŭ avutŭ mai mulţî preoţî ca în diua de astădî, dér érăşî nicîodată n'amŭ avutŭ mai mare lipsă ca adî de preoţî, carî sĕ-şî înţelégă adevĕrata lorŭ chiămare, de preoţî, carî sĕ mérgă cu crucea în fruntea poporului.

Câţî dintre preoţii românî îşî împlinescŭ sfânta misiune şi despre câţî din ei se póte dice măcarŭ că **ş i - o î n ţ e l e g ŭ**, stăruindu-se d'a şi-o împlini?

Sĕ constatămŭ acésta nu ne e cu putinţă, dér celorŭ, cari nu au meditatŭ asupra chiămărei preotului, le vomŭ veni în ajutorŭ ocupându-ne adî cu marea întrebare: ce este preotulŭ?

Preotulŭ este omulŭ, pe care totŭ creştinulŭ ilŭ chiamă ca pe o mărturiă, ca pe unŭ sfătuitorŭ, ca pe unŭ cârmuitorŭ la tóte faptele cele mai de căpetenie ale vieţii civile; fără de preotŭ nimenea nu se nasce, nicî nu móre, elŭ ia pe omŭ din braţele maicei sale şi nu-lŭ lasă de sub a sa îngrijire până la mormêntŭ, ba influinţa preotului se întinde asupra omului chiar şi dincolo de mormêntŭ, elŭ binecuvêntéză şi sfinţesce légănulŭ, aşternutulŭ cununiei şi patulŭ morţii; pe preotŭ copii obicînuescŭ de micî a-lŭ iubi, a-lŭ cinsti, a-lŭ respecta, şi órecum a se teme de dênsulŭ, pe elŭ şi cei necunoscuţî ilŭ numescŭ părinte, la picióreie lui creştinii îşî dau tainele, îşî spunŭ fără nicî o sfială faptele cele mai ascunse, pe care numai Ddeu le scie, şi varsă lacrămî de spăsaniă din adênculŭ inimei; preotulŭ este vindecătorulŭ şi mângâetorulŭ tuturorŭ ticăloşiilorŭ trupescî şi sufletescî, mijlocitorŭ între bogăţiă şi săraciă, la uşa lui bate şi săraculŭ şi bogatulŭ: bogatulŭ, ca sĕ-şî reverse tainica milostenia, săraculŭ ca sĕ o priméscă fără de a se ruşina.

Elŭ nefiindŭ de nicî unŭ rangŭ în societate, este de o potrivă cu tóte clasele de ómenî, séu cum dice apostolulŭ: slugă tuturorŭ, dér totdeodată şi judecătorŭ peste faptele tuturorŭ ómenilorŭ, pentru că scriptura dice: câte veţî deslegă pe pămêntŭ, vorŭ fi deslegate şi în cerŭ; cu clasele cele de josŭ stă în legatură prin a sa curată consciinţă şi prin acelea deosebite simţĕminte filantropice, prin care legea creştinéscă însuflă dragoste şi stăpânesce inima omului; în sfirşitŭ preotulŭ este omulŭ acela, care pĕtrunde în tainile inimilorŭ omenescî şi le cârmuesce, alŭ cărui cuvêntŭ sĕ pogóră prin puterea credinţii, de susŭ dela părintele luminilorŭ, dela tatălŭ celŭ cerescŭ, acestŭ omŭ, dicŭ, este preotulŭ.

Pe lângă acestea atribuţiunî curatŭ spirituale mai are multe alte atribuţiunî ca membru alŭ unei naţiunî particulare, ce formézá unŭ organismŭ individualisticŭ geneticŭ socialŭ: ca părinte de familiă, ca economŭ, ca cetăţênŭ, ca factorŭ politicŭ, ca directorŭ de scóle. In tóte sferile vieţii sociale preotulŭ trebue sĕ străluciască ca unŭ luminătorŭ înaintea creştinilorŭ sĕi atâtŭ cu fapta câtŭ şi cu cuvêntulŭ. Preotulŭ sĕ fie în tóte lucrările şi în tóte întreprinderile sale esemplu viu, pe care sĕ-lŭ pótă urma fii sĕi sufletescî în tóte privinţele. Preotulŭ este sufletulŭ poporului, de aceea se cuvine, ca sĕ cârmuiască poporulŭ cu înţelepciunea sa pe cărările cele adevĕrate şi sĕ'lŭ ferescă de lupii cei răpitorî, cari se apropiă de poporŭ îmbrăcaţî în piele de óiă.

Nicî odată n'a avutŭ preotulŭ atâta trebuinţă de energiă, de sacrificii, de abnegaţiune adevĕratŭ apostolică, şi de tăria de caracterŭ ca în dilele nóstre, ca sĕ apere tesaurele cele scumpe, câte s'au încredinţatŭ lui, când a primitŭ asupra sa jugulŭ celŭ greu alŭ preoţiei

Mare şi grea responsabilitate are preotulŭ atâtŭ aici pe pămêntŭ câtŭ şi dincolo de mormêntŭ. Preoţimea cea tênĕră luminată sĕ caute a urma în acţiunile sale şi în cuvintele şi în purtarea sa pre acelea umbre mărete morale din seculele trecute, care prin abnegaţiunea şi prin sacrificiile lorŭ, ce le-au făcutŭ pentru binele şi fericirea poporului cea trupéscă şi sufletéscă, şi-au câştigatŭ frumosulŭ nume de părinte, pentru că preoţii din timpurile vechî erau adevĕraţî părinţî, mângâiătorî şi binefăcătorî ai poporului.

Farmeculŭ şi nimbulŭ preoţilorŭ bătrânî se cu-

povaţa strămoşilorŭ noştri: Concordia res parvae crescunt, discordia autem et maximae dilabuntur.

Primiţi, d-le Redactorŭ, espresiunea devotamentului ce vĕ păstrezŭ. **Sentinela română.**

DIN HUNIĂDÓRA.

Deva, 2 (14) Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ! Mai mulţi inteliginţi românĭ din Deva, sĕmţindŭ necesitatea unui institutŭ de creditŭ şi economiă, fiă câtŭ de modestŭ, au luatŭ iniţiativa de a întemeia în comitatulŭ Huniădórei o însoţire de anticipaţiune (avansŭ) şi creditŭ, spre care scopŭ a emisŭ patru liste de subscripţiunĭ. In scurtŭ timpŭ s'au înscrisŭ la 250 acţionarĭ, cu câte 50 fl. o acţiă, şi astfelŭ fundatorii au conchematŭ pe ḑiua de erĭ adunarea constituantă. Cu permisiunea Dvóstră, vĕ voiu raporta pe scurtŭ despre decursulŭ acelei adunărĭ.

Adunarea acţionarilorŭ — după prealabila însinuare la poliţiă, — s'a ţinutŭ erĭ în scóla gr. or. din locŭ. Dr. Lazarŭ Petco, ca unulŭ dintre fundatorĭ, avêndŭ însărcinarea din partea consoţilorŭ sĕi, într'o vorbire bine întocmită arĕtă motivele, ce au îndemnatŭ pe fundatorĭ a iniţia înfiinţarea unei însoţirĭ de anticipaţiune şi creditŭ pe acţii de câte 50 fl.

Cetindŭ şi esplicândŭ apelulŭ publicatŭ de iniţiatorii fundatorĭ, raportéză, că în urma aceluia s'au subscrisŭ pe patru liste 142 de acţiunĭ represintând o sumă de 12,250 fl., mai departe, că au intratŭ ca tacse de înscriere 500 fl., ér spesele de până aci au fostŭ numai 3 fl., astfelŭ suma elocată este de 497 fl. Arată apoi mai departe, că listele de subscripţiune s'au făcutŭ amĕsuratŭ legei comerciale şi că fundatorii au preparatŭ şi unŭ proiectŭ de statute.

După ce adunarea primesce cu bucuriă raportulŭ, se face propunere, ca acţionarii sĕ se constitue, pentru a desbate şi a primi statutele. De preşedinte alŭ adunării se alege cu aclamaţiune Ioanŭ **Papiu**, prot. gr. or. în Deva, ér de vice-preşedinte Romulŭ **Crainicŭ**, protop. gr. or. în Dobra. Secretarĭ: se alegŭ F. Hossu Longinŭ, advocatŭ în Deva şi Dr. Ioanŭ Mihu, advocatŭ în Orăştia, — scrutatorĭ I. Lazariciu şi I. Popoviciu.

Preşedintele prin o cuvêntare frumósă şi animătóre declarândŭ adunarea generală de constituită, pune la ordinea ḑilei desbaterea statutelorŭ proiectate de iniţiatorĭ. După constatarea presenţei a 43 acţionarĭ, proiectulŭ de statute se primesce în generalŭ, — apoi din § în § se urméză desbaterea în cea mai esemplară ordine.

Primindu-se proiectulŭ modificatŭ, preşedintele invită pe acţionarĭ, ca pe basa statutelorŭ deja statorite să se constitue. Se alegŭ: de preşedinte alŭ adunărilorŭ generale Ioane **Papiu**, de vice-preşedinte Romulŭ **Crainicŭ**. — In comisiunea de supraveghare: George **Nicóră**, parochŭ gr. or. în Deva, Ioanŭ **Lazariciu**, profesorŭ preparandialŭ, şi Antoniu **Cuteanŭ**, esecutorŭ comitatensŭ. — De directorŭ alŭ însoţirei Dr. Lazarŭ Petco, advocatŭ în Deva, de vice-directorŭ Ioane **Papiu**. De cassarŭ George **Popp**, perceptorŭ reg. în pensiune, de controlorŭ Ioanŭ **Simionaşŭ**, ases. la sedria orf., ér de secretarĭ Alesandru **Czura**, oficiante la tribunalŭ, şi Iuliu **Herbai**, cand. de advocatŭ. In consiliulŭ administrativŭ: Dr. Ioanŭ **Mihu**, Vasiliu **Demianu** prot., Romulŭ **Crainicŭ** prot., Avramŭ **Păcurarŭ**, parochŭ, Samuilŭ **Popŭ** adv., Isailŭ **Moldovanŭ** negoţiătorŭ, Alesandru **Moldovanŭ** proprietarŭ, Nicolae **Oprea** proprietarŭ, Alexie **Olarŭ** advocatŭ, Ioanŭ **Popoviciu** parochŭ, Petru **Zarea** cassarŭ opidanŭ şi F. Hossu **Longinŭ** adv.

Insoţirea pórtă titlu: »**Huniădóra**,« însoţire de anticipaţiune şi creditŭ în Deva.«

Direcţiunea este însărcinată a face paşiĭ legalĭ pentru împrotocolarea firmei.

La timpulŭ sĕu mai pe largŭ. Acum sĕ sperămŭ, că întreprinderea acésta va face unŭ bunŭ serviciu poporaţiunei din acestŭ districtŭ şi că acţionariĭ vorŭ puté fi mulţămiţĭ pentru încrederea ce au pusŭ în cei aleşĭ. —

Aşa sĕ fie! **Cassiu.**

MULŢĂMITĂ PUBLICA.

(Urmare).

2. *Cu liste trămise pe aicĭ*:

Lista Nr. 4.a) Colectante M. O. D. **Zaharia Branŭ**, v.-protopp. în **Sâncelŭ** 2 fl. 43 cr., I. Popŭ Reteganulŭ, învĕţ. 1 fl. 57 cr., Emiliu Dragea 1 fl., Teodorŭ Panadianu 30 cr., Ioanŭ Fraţilă 50 cr., O. D. Ioanŭ Popescu, parochŭ în Feisa şi colecta dela sine 4 fl. 50 cr. Suma 10 fl. 30 cr.

Lista Nr. 4.b) Colectante: O. D. **Ioanŭ Horşia**, parochŭ în **Biea**. Ludovicŭ Simonis 2 fl., Iosef Bretter 2 fl., Ioanŭ Dulău 20 cr., Vasiliu Capelneanu 10 cr., Ioanŭ Cheslereanu 10 cr., Onu Bagaianu, S. Miclăuşŭ 20 cr., Filonŭ Raţiu, not. cerc. S. Miclăuşŭ 50 cr., Gabrielŭ Todoranŭ, colectorŭ 20 cr., George Dulău, docente 50 cr., Ioanŭ Hancaşiu 50 cr., Teodorŭ Hancaşiu 30 cr. Suma 6 fl. 60 cr.

Lista Nr. 5. Colectante: P. O. D. **Vasiliu Hossu**, protopp. în **Oşorheiu** 2 fl., Ioanŭ Ciergedi 1 fl., A. Stoica 1 fl., Andr. Francu 1 fl., Mateiu Popŭ Grideanu 1 fl., Ioanŭ Mezei 1 fl., Alexandru Veliceanu 1 fl., Amalia Moldovanŭ 1 fl., Danielŭ Fogarasi 2 fl., Iosifŭ Popŭ 1 fl., Radu Fogarasi 1 fl., Şerbanŭ Popoviciu 1 fl., Andreiu Popŭ 1 fl., Petru Pipos 1 fl., Filipŭ Popŭ, parochŭ gr. cath. Bandu 1 fl., Mateiu Aronŭ, parochŭ S. Ana 1 fl. Suma 18 fl.

Lista Nr. 9. Colectante: D. **Ioanŭ Popŭ**, în **Craiova** 3 fl., Samoilŭ Spineanu 2 fl., Nicolau Folea 1 fl., Dr. Ioanŭ Raţiu 3 fl., M. Strajanu 2 fl., Simeonŭ Mihalescu 1 fl., I. T. Cheţianu 3 fl. Suma 18 fl.

Lista Nr. 10. Colectante: M. O. D. **Alexandru Boerŭ**, v.-protop. în **Odorheiu** 1 fl., Ioanŭ Florianŭ, preşed, trib. reg. 2 fl., Corneliu Petricŭ, stud. gimn. 50 cr., Ioanŭ Oláh, comerc. 1 fl., Silviu Nicora, oţetarŭ 50 cr., Ioachimŭ Nadeşanu pr. d. j. 1 fl., Ioanŭ Dragoşŭ, sergente 50 cr., Ladislau Potorŭ, curatorŭ 50 cr. Suma 7 fl.

Lista Nr. 15. Colectante M. O. D. **Simeonŭ Cheţianu**, protopp. în **Giurgeu** 1 fl. 20. Michailŭ Platonŭ, not. cerc. (Şiermaşŭ) 1 fl., Georgiu Baiaşŭ 1 fl., Elia Câmpeanu, parochŭ (Várviz) 1 fl., Gavrilŭ Ţĕranu, parochŭ (Şiermaşu) 1 fl., Michailŭ Hurubeanu tutorŭ orf. şi colectorŭ (Várviz) 1 fl., Ioanŭ Dobreanu, parochŭ (Corbu) 1 fl., Simeonŭ Cotta, parochŭ (Bicazŭ) 1 fl., Iosifŭ Lita docente (Ghimeşiu) 1 fl. Suma 9 fl.

Lista Nr. 18. Colectante P. O. D. **Iacobŭ Lugoşianu**, protop. în Turda 1 fl., Alesandru P. Romontianu, parochŭ gr. cat. 1 fl. Suma 2 fl.

Lista Nr. 19. Colectante D. **Virgiliu Popescu** în **Ploiescĭ** 20 fr., I. I. Romanescu, prof. 10 fr., N. Grapelianu, prof. 5 fr., P. Manolescu, prof. 4 fr., Alesandru Lazarŭ, silvicultorŭ, 5 fr., B. Rocneanu, prof. 5 fr., Chr. S. Negoescu, prof. 5 fr., I. Carrard, prof. 5 fr. I. N. Dobrescu, prof. 4 fr., B. Spirescu, prof. 4 fr. Suma 67 francĭ séu 29 fl.

Lista Nr. 20. Colectante M. O. D. **Ioanŭ Haţieganu**, vprotopp. în **Dergea** 1 fl., Alesandru Topanŭ, parochŭ, (Cernucŭ) 1 fl., Stefanŭ Popŭ, parochŭ (Chesichehata), Demetriu Zdroba, parochŭ (Panticeu) câte 50 cr., Ioanŭ Şiandorŭ, curatorŭ în Cs. Gorbo, 25 cr., Vasiliu Rusu, agric., Vasiliu Vlaicu, jude com. Panticeu, X. X., Constantinŭ Bene, parochŭ (Rece-Cristurŭ) câte 20 cr.; Popŭ Mitru. agric., Pinticanŭ Lica, agric., Bocea Nechita, agric., Rusu Ioanŭ, agric., Ioachimŭ Nemeşiu, docente, Pinticanŭ Ioanŭ, agric., Dragomirŭ Ioanŭ, agric., Micu Oniţia, agric., Popŭ Toma, agric., Pinticanŭ Tudorŭ, agric. toţi din Panticeu, câte 10 cr; Iuliu Bene, Cordosiu Ioanŭ, Romanŭ Petru, Popŭ Ioanŭ alui Todoruţiu, Micu Gligoraşŭ, Popŭ Gligoraşŭ, Popŭ Danilă lui Ioanŭ Cordosiu Vasile lui Nicolau, Mureşianu Georgiu, Onaciu Lica, Popŭ Ioanŭ lui Tóderŭ fĕtului, Onaciu Ioanaşiu, Popŭ Ioanŭ lui Georgie, Mureşianu Corneliu, Petru Onaciu, Micu Vasalică, Popŭ Vasalică a Petri, Concz Vasilică, Căprariu Tudorŭ, Mateiu Gligoraşŭ, Micu Ioanŭ lui Ioanŭ, Vajda Ioanŭ, Racolţă Filemonŭ toţĭ din Rece-Cristurŭ, câte 10 cr. Nicolau Patiu, docente, Ioanŭ Popŭ, ambii din Cs-Gorbo, câte 10 cr. Suma 7 fl. 45 cr.

(Va urmă.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Zürich, 16 Maiu. — In întréga Elveţiă de ostŭ a cădutŭ zăpadă fórte mare şi ninsórea continuă. Paguba e fórte mare, încâtŭ nu se póte calcula. Seceri̦şulŭ de tómnă pare nimicitŭ.

DIVERSE.

Spiritulŭ dobitócelorŭ. — Ḑilele acestea a muritŭ la Paris Toussenel, autorulŭ cărţei „Spiritulŭ dobitócelorŭ. Ĕcă cum se esprimă acestŭ scriitorŭ despre cei doui bunĭ amicĭ ai noştri, cânele şi calulŭ: „La începutŭ, Dumneḑeu creă pe omŭ şi vĕḑêndu-lŭ că este atâtŭ de slabŭ, îi dete pe câne. Elŭ însărcină pe câne d'a vedea, d'a auḑi, d'a mirosi şi d'a alerga pentru omŭ. Fără câne, omulŭ era condamnatŭ vecinicŭ a vegeta în marginele sĕlbătăciei. Cânele este care face, ca societatea umană sĕ trécă din starea patriarchală, dându-i turma. Fără câne, n'ar fi turmă, n'ar fi nicĭ subsistenţa asigurată, nicĭ n'amŭ avea lână din care sĕ ne facemŭ haine, prin urmare nicĭ timpŭ de perdutŭ, nicĭ observaţiunĭ astronomice, nicĭ sciinţă, nicĭ industriă. Numai cânele este care a făcutŭ omului aceste plăcerĭ. — Calulŭ este espresiunea societăţii... Spuneţi-mĭ cum este calulŭ unui poporŭ, şi vĕ voiu spune cari suntŭ moravurile şi instituţiunile lui. Istoria calului este istoria omenirei, căcĭ calulŭ este personificarea aristocraţiei sângelui, a clasei rĕsboinice, şi tóte societăţile a trebuitŭ sĕ trécă prin apĕsarea castei rĕsboinice. Trebue a adăuga, că pentru Toussenel nu era decâtŭ unŭ singurŭ calŭ, calulŭ arabŭ. Calulŭ de cursă îi păręa, că este unŭ produsŭ artificialŭ şi monstruosŭ: „Englesii au cheltuitŭ mulţime de milióne şi două secole de sforţărĭ pentru a obţiné acestŭ minunatŭ resultatŭ ce se numesce calulŭ de cursă.... unŭ calŭ eticŭ, cu gâtulŭ concavŭ, cu capulŭ de capră, cu corpulŭ subţire şi c'o códă de şobolanŭ.“

Monomania sinuciderei. — Andrew Lawson, de naţionalitatea suedesă, domiciliatŭ în oraşulŭ Brockton, Statulŭ Massachussetts, în America, a fostŭ găsitŭ mortŭ în camera sa. Elŭ a lăsatŭ unŭ manuscrisŭ de 27 paginĭ, intitulatŭ »Biografia mea,« în care povestesce că şi-a petrecut tótă viaţa încercând de a se omorî. Era numai de 5 séu 6 anĭ când mumă-sa, care avea de bărbatŭ pe unŭ beţivŭ incorigibilŭ, îi mărturisí că, cu două lunĭ înainte de a'l nasce, plecase într'o nópte cu gand ca sĕ se înece; dar în momentulŭ de a se arunca în apă, se gândi că n'avea dreptulŭ de a dispune de viaţa copilului, pe care îlŭ purta în sînŭ şi renunţă la proiectulŭ ei. Andrew crede că a moştenitŭ de la mumă-sa mania sinuciderei. Elŭ povestesce cu de amĕnuntulŭ cum că, fiind copilŭ încă, s'a aruncatŭ într'unŭ puţŭ cu hotărîrea de a se îneca, şi fu scosŭ de unŭ trecĕtorŭ. Acéstă primă încercare fu urmată în diferite intervale de alte deuĕ-ḑecĭ. Succesivŭ Andrew Lawson s'a împuşcat cu unŭ pistolŭ în capŭ şi osulŭ frontalŭ a făcutŭ sĕ alunece glonţulŭ; s'a spênḑuratŭ, şi unŭ omŭ rĕu i-a tăiatŭ strĕngulŭ; s'a otrăvitŭ, dar dosa era prea tare şi stomachulŭ n'a primit-o; fiindŭ asudatŭ, a înghiţitŭ o cantitate mare de ghiéţă în speranţă de a căpăta o pneumoniă şi când colo n'a căpĕtat nicĭ măcar unŭ catarŭ. După ce descrie multe alte încercărĭ de sinucidere, Lawson anunţă, în ultima pagină a manuscrisului, că speră a fi găsitŭ în fine unŭ mijlocŭ infailibilŭ pentru a se scăpa de viéţă; a cumpĕrat patru pachete de otravă pentru şóreci, le-a amestecatŭ cu miere şi nu mai mănâncă alt-ceva. Acest regimŭ în adevĕrŭ i-a şi causatŭ mórtea, precum s'a doveditŭ la autopsiă.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 16 Maiu st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.80	Vênd.	8.82
Argint românesc	»	8.70	»	8.75
Napoleon-d'orĭ	»	9.85	»	9.86
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.12
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

...ţindea într'aceea, că cele ce se învĕţau le şi practicau. Eĭ singurĭ erau esemple vie de moralitate creştinéscă, de dragoste nehotărîtă, de abnegaţiune şi de sacrificiu pentru binele obştescŭ. Totd'auna, când venéu interesele lorŭ personale şi individuale în conflictŭ cu interesele generale, sacrificau interesele lorŭ personale.

Facă şi preoţimea nóstră actuală dela micŭ până la mare după cum au făcutŭ predecesorii lorŭ, cari au fostŭ adevĕraţĭ apostolĭ în biserica română, şi atuncĭ fie siguri, că nicĭ porţile iadului nu le vorŭ puté sta în contră, atuncĭ vorŭ călca peste bălaurĭ şi vasiliscĭ, care nu le vorŭ puté face nicĭ unŭ rĕu. Chiarŭ nicĭ de diavolulŭ din amiaḑa ḑilei nu se vorŭ teme.

Mare putere este dată în mâna preoţilorŭ noştri, facă numai fără de nicĭ o frică întrebuinţare de acéstă putere magică, de care tremurau şi autorii crudelorŭ legĭ aprobate şi compilate, facă acésta spre binele şi fericirea poporului şi sufletéscă a poporului românŭ şi 'şĭ vorŭ câştiga cunune nevestejite atâtŭ aicĭ pe pămêntŭ, câtŭ şi dincolo de mormêntŭ, unde vorŭ avé sĕ dea sémă înaintea dreptului şi înfricoşatului judeţŭ, pentru tóte faptele şi pentru tóte sufletele pierdute din turma care le-au încredinţat'o duhulŭ sfântŭ, ca sĕ o păzéscă ca lumina ochilor şi sĕ o apere până la cea din urmă picătură de sânge. Păstorulŭ celŭ bunŭ îşĭ pune sufletulŭ pentru turma sa, éră nu o tunde şi o mulge şi când vine primejdia nu fuge ca unŭ năimitŭ mercenarŭ sĕmbriaşŭ.

Nimenĭ pe lume nu póte face mai multŭ bine ómenilorŭ decâtŭ preotulŭ, care îşĭ împlinesce cu sfinţeniă înaltele sale datorii sociale, şi nimenĭ nu face mai multŭ rĕu decâtŭ preotulŭ, care nu 'şi cunósce înaltele sale datorii sociale cu care este însărcinatŭ, şi lucréză cu intenţiune şi cu rea credinţă la surparea neamului sĕu, pentru ca sĕ câştige folóse trecĕtóre dela boerii véculuí acestuia.

Cei ce au urechĭ de auḑitŭ sĕ audă, că adevĕrŭ ḑicŭ, că de veţĭ avé credinţă tare numai ca unŭ grăunte de muştarŭ, veţĭ ḑice muntelui acestuia, mută-te şi se va muta, ba încă şi mai marĭ minunĭ veţĭ face, numai sĕ vĕ încingeţĭ mijloculŭ vostru cu legătura dragostii, pentru că dragostea face minunĭ, unde îşĭ aşédă scaunulŭ sĕu; Iubiţi-vĕ unulŭ pre altulŭ ca fraţii şi atuncĭ tóte le veţĭ învinge. Când veţĭ avea dragoste între voi, atuncĭ nu va trece nicĭ generaţiunea actuală şi va veni şi peste némulŭ românescŭ împĕrăţia dreptăţii, pe care cu toţii dorimŭ sĕ-o vedemŭ realisată.

Celŭ ce are minte de înţelesŭ sĕ înţelégă, pentru că s'a ḑisŭ prin gura prorocului: ochĭ au şi nu vĕdŭ, urechĭ au şi nu audŭ, gură au şi nu grăescŭ, inimă au şi nu simţescŭ, pentru că nu este spiritŭ într'énşiĭ.

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 2 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%) . . .	89	90
Renta rom. amort. (5%) . .	$91^1/_2$	$92^1/_2$
» convert. (6%) . .	88	90
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	$30^1/_2$
Credit fonc. rural (7%) . .	$100^1/_2$	$101^1/_2$
» „ „ (5%) . .	84	85
» » urban (7%) . .	$96^3/_4$	98
» » » (6%) . .	90	92
» » » (5%) . .	$81^1/_2$	$82^1/_2$
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	—
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	$13.^1/_4$%	$12^3/_4$
Bancnote austriace contra aurŭ	2·01	2.04

Revolverŭ

(Ecritoir)

cu 1 fl.

Ceva ne mai pomenitŭ până acuma în istoria anunciurilorŭ, oferŭ eu pentru ântêiadată on. publicŭ.

Eu dau adecă unŭ revolverŭ în mărimea naturală pentru 9 patróne mm. cu patŭ, ţévă şi casa négră pentru 6 patróne, poleitŭ finŭ şi nichelatŭ, **numai cu 1 fl.**

Acestŭ revolverŭ minunatŭ este decóre nu numai pentru salonulŭ milionarului, ci şi pentru cea mai simplă locuinţă din clasa mijlociă. Elŭ conţine o cerusă (crayon, Bleistift) unŭ păstrătorŭ de condeie şi unŭ cuţitaşŭ de o construcţiă rară şi frumósă.

De observatŭ. Nu vĕ speriaţĭ de aréstă mică cheltuială şi comandaţĭ câtŭ mai iute, nu mai am multe în depositŭ şi v'asigurŭ că décă veţĭ posede unŭ asemenea revolverŭ nu'lŭ veţĭ mai da nicĭ cu 50 fl.

Trimiterea prin rembursă séu cu banĭ gata prin firma: **HECHT**

Komissions und Importhaus in WIEN,

INNERE STADT, KOLOWRAT-RING Nr. 9.

Fórte potrivitŭ ca darŭ pentru confirmare.

Norocŭ neaşteptatŭ

Am cumpĕratŭ la o licitaţiune întregulu depositŭ alŭ unei renumite

Fabrice de césornice din Geneva

cu jumătate preţulŭ regulatŭ, prin care sunt în plăcuta posiţiune a espedia promptŭ mai josŭ însemnatele ceasornice fine la orĭ-cine 'mĭ va comanda, cu preţurĭ de batjocură, au costatŭ mai 'nainte capacele şi regularea acestora atâtŭ, câtŭ se cere acum pentru întregulŭ césornicŭ, şi spre dovada unei stricte soliditățĭ se primesce îndărătŭ ori-ce ceasornicŭ, care nu va conveni, astŭ-felŭ suntŭ tóte comandele fără risicŭ.

Numai cu fl. 5.10

unŭ ceasornicŭ de buzunarŭ, cilindru din celŭ mai finŭ aurŭ do ble, séu argintŭ de nikel franţuzescŭ fórte finŭ gravatŭ, şi guiloşatŭ, regulatŭ pe minutŭ. Totŭ asemenea din argintŭ curatŭ de 13 probe, punciatŭ de oficiu c. r., bine aurite fl. 7. —

Numai fl. 7.40

unŭ ceasornicŭ anker din celŭ mai finŭ aurŭ double séu argintŭ nikel, finŭ gravatŭ şi guiloşatŭ, cu 15 rubine cu secundarŭ, repassatŭ după secunde. Totŭ acesta din argintŭ de 13 probe, punciatŭ de oficiu c. r. şi bine auritŭ fl. 11. —

Numai fl. 8.50

unŭ remontoire de Washington din aurŭ-double, séu argintŭ nikel, de întorsŭ fără cheiă, cu aparatŭ pentru îndreptarea minutarelorŭ şi cu unŭ mehanismŭ finŭ de nikel, totŭ acesta din argintŭ curatŭ de 13 probe, punciatŭ de oficiu c. r. fl. 13. —

Pentru mersulŭ regulatŭ alŭ tuturorŭ acestorŭ ceasornice se dă garanţiă pe cincĭ anĭ.

Pe lângă tótă eftinătatea fabulósă se mai dă gratis la fie-care ceasornicŭ şi unŭ lanţŭ de aurŭ-double cu brelocŭ, cheiă şi carabinŭ.

Comandele cu banĭ gata, séu prin rambursă postală sĕ se adreseze la

Uhren-Fabriks-Hauptdepôt

Wien, III Hintere Zollamtsstrasse 9.

I. H. Rabinovics 3—4

Fórte potrivitŭ ca darŭ pentru confirmare.

4—6

„ALBINA"

institutŭ de creditŭ şi de economiĭ

FILIALA BRAŞOVŬ

face următórele operaţiunĭ:

1. primesce depunerĭ spre fructificare cu interese: De $3^1/_2$ % fără denunciare, » 4 % pe lângă denunciare de o lună, » 5 % » » » » 3 lunĭ, şi plătesce întrégă contribuţiunea de statŭ;
2. escomptéza poliţe,
3. pe efecte notate la bursele din Viena, Pesta şi Bucurescĭ împrumută 85 % din valórea cursului, cu 7 %,
4. împrumută pe mărfurĭ şi producte, care representă o valóre positivă şi nu suntŭ supuse stricăciunei,
5. cumpĕră şi vinde totŭ felulŭ de monede şi efecte,
6. réscumpĕră totŭ felulŭ de cupóne,
7. mijlocesce la centrala sa din Sibiiu împrumuturĭ hipotecare pe 10 séu 20 anĭ, în fine
8. cumpĕră şi vinde după cursulŭ ḑilei scrisurile funciare proprii de 6 % şi le lombardéză cu 90 %.

(Nr. 56) 5 6

Dr. Edward Myss,

Doctorŭ în medicină şi chirurgiă, mamosŭ şi oculistŭ, operatorŭ, fostŭ oculistŭ alŭ ţĕrei,

are onóre a face cunoscentŭ, că érăşĭ s'a stabilitŭ în Braşovŭ ca medicŭ practicŭ, şi că a înfiinţatŭ în **Uliţa négră în casa Dlui Iuga nr. 339**

Unŭ atelierŭ dentisticŭ

unde póte orĭ-cine avé ajutorŭ medicalŭ atâtŭ pentru conservarea dinţilorŭ, îmbunătăţirea posiţiunei lorŭ s. c. l., precum şi pentru înlocuirea dinţilorŭ perduţĭ cu alţĭ artificialĭ, singuraticĭ séu dentura întrégă, cu platca din cauciucŭ séu aurŭ.

Dinţĭ se scotŭ cu, séu fără întrebuinţarea narcosei.

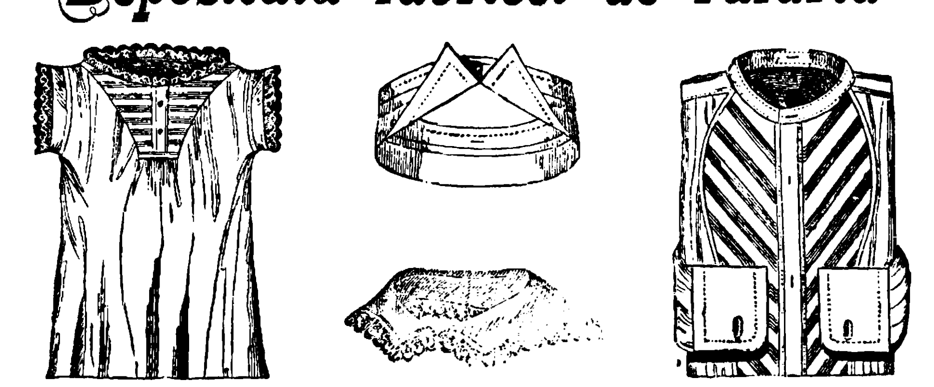
Preţurile moderate. La cerere se spune preţulŭ înainte pentru fiecare lucrare.

Orele de cosultaţiune dela 10 până la 1 a. m. şi dela 3 până la 4 óre d. m.

Dumineca şi în sĕrbătorĭ numai înaintea prânḑului. Scosulŭ dinţilorŭ şi consultaţiune pentru sĕracĭ dela 9 până la 10 óre a. m. gratis.

Depositulŭ fabricei de rufăriă

alŭ lui

I. B. Teutsch în Sighişóră

vinde **en gros** şi **en detail** cu preţurile cele mai eftine ficse:

Cămăşĭ bărbătescĭ,

din pânză de inŭ, Şiffon, oxfort, creton şi Şirting englezescŭ, albe şi colorate, după sasonulŭ englezescŭ, cu pieptŭ în cute şi sadea á fl. 10 — fl. 14.50 — fl. 22 — până fl. 32 duzina, apoi

Cămăşĭ pentru lucrătorĭ

în colorĭ á fl. 6.50 până fl. 10 duzina, şi adecă: cu gulerŭ, fără de gulerŭ séu cu gulerŭ separatŭ; mai departe: **gulere bărbătescĭ, manşete.**

Ismene bărbătescĭ

spre cea mai bogată alegere cu diferite preţurĭ.

Rufăriă pentru dame (la acestea se face rugarea a arĕta, dacă dama este mică, mijlociă. séu corpulentă).

Cămăşĭ fine pentru dame.
Cămăşĭ pentru dame din Şifonŭ, fórte de recomandatŭ lucrate elegantŭ.
Pantalonĭ pentru dame, finĭ cu cusăturĭ şi broderii.
Corsete de negligé (camisóne) séu pentru nópte.
Mantile pentru frisatŭ.
Gulere pentru dame — Şemisete şi manşete.
Fuste pentru dame, corsage, batiste de inŭ veritabile de batistŭ franţuzescŭ, batistŭ clair, batistŭ de bumbacŭ, séu imitaţiă ş. a. şi rufăriă pentru copii noui născuţĭ.

Trusourĭ complecte pentru mirese se confecţionéză în timpulŭ celŭ mai scurtŭ după mostră, mĕsură séu comandă dela soiulŭ celŭ mai simplu până la celŭ mai finŭ.

Comandele prin scrisóre se vorŭ esecuta promptŭ sub garanţiă şi preţulŭ se póte trimite séu în banĭ gata, séu cu rembursă la primirea mărfei. La comandele prin scrisóre pentru cămăşĭ bărbătescĭ rugămŭ a ni se arĕta lărgimea gulerului în centimetre dela gaura nasturelui până la nasture.

I. B. TEUTSCH, la Sighişóră.

Comande din provincie (Nr. 25)

sĕ execută punctualŭ

Pentru saisonulŭ de primăvară

Toalete

de promenade, de mirese

şi de casă

Mantale de plóie, Jaquete şi Mantile după cea mai nouă modă

se confecţionéză de grabă şi cu preţurĭ moderate

la

Kovásznai & Keresztesy

în salonulŭ lorŭ de confecţiunĭ de dame

Braşovŭ (piaţa mare.)

Mostre sĕ trimitŭ la cerere franco.

Casse de ferŭ

sistemŭ Wertheim

ce resistă pe deplinŭ în contra focului şi nicĭ nu se potŭ sparge, din renumita fabrică de casse

L. FLEISCHER

oferă pe preţurĭ convenabile în cele mai favorabile condiţiunĭ şi în tóte mărimile.

Iustinianŭ M. Grama,

depositarulŭ fabricei în Braşovŭ.

Tipografia ALEXI, Braşov.